Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

Warszawa, 02 lipca 2025 r.
znak sprawy: BM.zp.058.14.2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 10172.

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr 10172 złożoną przez Posłów na Sejm RP Pana Rafała Romanowskiego i Pana Krzysztofa Ciecióre w sprawie zarządzania bezpieczeństwem państwa w obszarach: rolnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych i rybołówstwa w latach 2024-2025 w obliczu zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, przedstawiam odpowiedzi na pytania zawarte w przedmiotowym pozostających we właściwości Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

1. Jakie konkretne działania podjęło Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w odpowiedzi na ogniska pryszczycy wykryte w Niemczech, Słowacji i na Węgrzech w 2025 roku, w szczególności:
czy wydano zakaz lub ograniczenie importu produktów pochodzenia zwierzęcego z regionów objętych ogniskiem?
Czy opracowano i wdrożono procedury ochrony granicy sanitarnej RP?
Czy przewidziano wsparcie dla gospodarstw zagrożonych wtórnym rozprzestrzenieniem się choroby?

W Polsce nie ma pryszczycy i nie ma podejrzeń ewentualnej transmisji wirusa na terytorium RP. Bez nowych zakażeń pozostają także Niemcy, Słowacja i Węgry, gdzie sytuacja epidemiologiczna została unormowana.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
+48 22 250 01 18
kancelaria@minrol.gov.pl
www.gov.pl/rolnictwo

W związku z zagrożeniem pryszczycą spowodowanym wykryciem jej ognisk na terytorium niektórych państw członkowskich UE w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) niezwłocznie uruchomiono zespół zarządzania kryzysowego, który koordynował działania prewencyjne oraz monitorował sytuację na granicach. Temat pryszczycy był również wielokrotnie przedmiotem obrad na posiedzeniach Rządowego Zespołu Zarzadzania Kryzysowego w Rządowym Centrum Bezpieczeństwa, gdzie wypracowywano rozwiązania międzyresortowe.

Najważniejszymi działaniami zapobiegającymi pryszczycy (FMD) okazały się wzmocnione kontrole, w szczególności na południowej i zachodniej granicy państwa oraz szeroko pojęta bioasekuracja, a także edukacja i zintensyfikowane kontrole zaangażowanych służb, inspekcji i straży. Dzięki podjętym i skoordynowanym na poziomie rządowym działaniom Polska pozostaje państwem wolnym od pryszczycy, a polscy hodowcy i producenci są bezpieczni.

Wszystkie pojazdy przewożące do Polski żywe zwierzęta parzystokopytne i ich materiał biologiczny, produkty pochodzenia zwierzęcego pozyskane z tych lub od tych zwierząt, produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego, a także obornik, słomę i siano, były do dnia 5 czerwca br. włącznie kierowane do siedmiu wyznaczonych przejść na granicy z Czechami i Słowacją o następującej lokalizacji:

- województwo podkarpackie – przejście Barwinek;
- województwo małopolskie – przejście Chyżne;
- województwo śląskie – przejście Cieszyn-Boguszowice, autostrada A1 – Gorzyczki (granica polsko-czeska) oraz przejście Zwardoń (granica polsko-słowacka);
- województwo opolskie – przejście Trzebina;
- województwo dolnośląskie – przejście Kudowa Słone.

Na ww. przejściach odbywała się dezynfekcja i kontrola pojazdów, a pozostałe przejścia były monitorowane w celu oceny przestrzegania zakazu wjazdu. W związku z kanalizacją ruchu drogowego wszystkie przejścia zostały oznakowanie specjalnymi drogowymi znakami informującymi o zakazie wjazdu i kierującymi samochody na wyznaczone przejścia w celu poddania ich kontroli i dezynfekcji w dedykowanych do tego, odpowiednio wyposażonych, miejscach.

Działania w zakresie prewencji dotyczące pryszczycy prowadzone przez polskie służby weterynaryjne, w tym kontrole na granicach wykonywano we współpracy z innymi instytucjami - Policją, Strażą Graniczną, Inspekcją Transportu Drogowego, Krajową Administracją Skarbową i Strażą Pożarną.

W działania te zaangażowane zostały także inne resorty, w tym Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwo Infrastruktury i Ministerstwo Obrony Narodowej.

Uruchomiono także działania edukacyjne i informacyjne dedykowane branżom szczególnie zagrożonym (rolnicy, hodowcy, branża transportowa i handlowa, myśliwi).

Od stycznia 2025 r., tj. od momentu potwierdzenia ogniska pryszczycy w Niemczech, przeprowadzono w Polsce: 849 szkoleń dla lekarzy weterynarii, 7 321 szkoleń dla posiadaczy zwierząt wrażliwych, 1 083 szkolenia dla innych podmiotów (przewoźnicy, członkowie kół łowieckich, pracownicy urzędów gmin, ARiMR, ODR, Policja, ITD).

Przedstawiciele Inspekcji Weterynaryjnej wzięli udział w 248 spotkaniach informacyjnych (konferencje, spotkania on-line, wywiady), w trakcie których informowali o zasadach bioasekuracji i najważniejszych kwestiach związanych z pryszczycą. Dodatkowo Główny Lekarz Weterynarii współorganizował 3 duże szkolenia przeznaczone dla sektora produkcji mleka, sektora mięsa czerwonego oraz dla wojska.

Zrealizowana została także dystrybucja materiałów informacyjnych przygotowanych w MRiRW (352 tys. ulotek, 20 700 plakatów, 30 tys. praktycznych poradników). Materiały trafiły do wszystkich województw, a w wersjach elektronicznych dostępne są poradniki i broszury pogłębiające tematy bioasekuracji oraz zasad postepowania na wypadek wystąpienia zagrożenia[1].

Przeprowadzono również kampanie edukacyjne dla hodowców, przemysłu spożywczego i konsumentów. W mediach społecznościowych zrealizowana została kampania „Pryszczyca – wspólne działanie, wspólne bezpieczeństwo" (treści wideo i grafiki edukacyjne w Meta Ads /Facebook & Instagram/, reklamy graficzne na portalach informacyjnych i lifestyle'owych /Google Display Network/ oraz kampanie wideo Google Ads /YouTube/). W stacjach radiowych zrealizowano też

[1] Dostępne pod adresem: https://www.gov.pl/web/rolnictwo/pryszczyca

kampanię informacyjna na antenie 17 Regionalnych Rozgłośni Polskiego Radia w ramach audycji „Forum Rolnika”.

Odnosząc się do kwestii zakazu lub ograniczenia importu produktów pochodzenia zwierzęcego z regionów objętych ogniskiem informuje, że oprócz ogólnych wymogów, w przypadku poważnego wybuchu choroby w państwach członkowskich UE mogą zostać wprowadzone szczególne wymogi dotyczące handlu niektórymi żywymi zwierzętami mające na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się choroby.

Z taką sytuacją mieliśmy do czynienia w odniesieniu do FMD. W związku z kolejnymi ogniskami tej choroby Komisja Europejska wydawała kolejne decyzje wykonawcze określające środki nadzwyczajne, w tym zakaz przemieszczania zwierząt wrażliwych, produktów pochodzących od tych zwierząt oraz materiału biologicznego, a także pasz i przedmiotów, które mogą przenosić wirusa.

Ponadto, w oczekiwaniu na decyzje unijne, czterokrotnie wydawałem akty prawne zakazujące przemieszczania zwierząt wrażliwych na pryszczycę i określonych produktów, które mogą przenosić tę chorobę z obszarów, na które oddziaływały stwierdzone ogniska, które każdorazowo obowiązywały do czasu wydania przez KE odpowiedniej decyzji.

Chronologia publikacji poszczególnych rozporządzeń MRiRW oraz decyzji wykonawczych KE dostępna jest pod linkiem:

https://www.gov.pl/web/rolnictwo/pryszczyca

Odnosząc się do kwestii wsparcia hodowców uprzejmie wyjaśniam, że w Polsce w przypadku zaistnienia konieczności likwidacji stada z powodu pryszczycy hodowcy mogliby otrzymać odszkodowania ze środków budżetu państwa przewidziane w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1075). Zgodnie z w art. 49 tej ustawy za zwierzęta gospodarskie określonych gatunków zabite lub poddane ubojowi z nakazu powiatowego lekarza weterynarii, przysługuje odszkodowanie ze środków budżetu państwa w wysokości wartości rynkowej zwierzęcia. Odszkodowanie dotyczyć będzie również zwierząt zabitych lub ubitych z nakazu Inspekcji Weterynaryjnej w gospodarstwach kontaktowych.

Podjęte działania prewencyjne przyniosły wymierne efekty dzięki czemu Polska pozostaje krajem nadal wolnym od pryszczycy, a nasi producenci są bezpieczni.

Jednocześnie Inspekcja Weterynaryjna nadal pozostaje w stanie gotowości i monitoruje sytuację związaną z pryszczycą. Dodatkowo zarówno lekarze weterynarii, jak i hodowcy są proszeni o kontynuację szczegółowych obserwacji zwierząt i zwracanie uwagi na anomalie zdrowotne zwierząt parzystokopytnych, które mogłyby sugerować wystąpienie pryszczycy. Każde podejrzenie w tym obszarze należy natychmiast przekazywać powiatowym lekarzom weterynarii.

2. Dlaczego w obliczu protestów rolników w 2024 roku rząd nie przedstawił kompleksowego pakietu działań osłonowych dla producentów z sektora zbóż i mleka, w kontekście niekontrolowanego napływu towarów rolno-spożywczych spoza Unii Europejskiej?

Odnosząc się do powyższego pytania uprzejmie informuję, iż producenci rolni na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187 z późn. zm.) w 2024 r. mogli ubiegać się o:

- **pomoc finansową dla producenta rolnego będącego producentem kukurydzy.**

Pomoc udzielana była producentowi kukurydzy, który w 2023 r. złożył wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich, o których mowa w ustawie z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, któremu zagraża utrata płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi agresją Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy.

Stawka pomocy wynosiła:

a) 1 000 zł na 1 ha powierzchni upraw kukurydzy, z wyłączeniem kukurydzy na kiszonkę, położonych na obszarze województwa lubelskiego i podkarpackiego;
b) 700 zł na 1 ha powierzchni upraw kukurydzy, z wyłączeniem kukurydzy na kiszonkę, położonych na obszarze województwa małopolskiego, mazowieckiego, świętokrzyskiego i podlaskiego;
c) 500 zł na 1 ha powierzchni upraw kukurydzy, z wyłączeniem kukurydzy na kiszonkę, położonych na obszarze województwa dolnośląskiego, kujawsko-

pomorskiego, lubuskiego, łódzkiego, opolskiego, pomorskiego, śląskiego, wielkopolskiego, warmińsko-mazurskiego i zachodniopomorskiego.

Kwota przyznanej pomocy w 2024 r. – 717 373 094,33 zł.

- **Pomoc finansowa dla producentów pszenicy, żyta, jęczmienia, pszenżyta lub mieszanek zbożowych.**

Pomoc skierowana była do producenta rolnego, który w okresie od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 31 maja 2024 r. dokonał sprzedaży pszenicy, żyta, jęczmienia, pszenżyta lub mieszanek zbożowych podmiotom prowadzącym działalność w zakresie obrotu zbożami, skupu lub przetwórstwa zbóż, jak również podmiotom skupującym zboża w związku z prowadzoną przez te podmioty produkcją zwierzęcą oraz któremu zagraża utrata płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi agresją Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy.

Wysokość stawki pomocy w zależności od daty sprzedaży zbóż przez producentów rolnych podmiotom prowadzącym działalność w zakresie obrotu zbożami, skupu lub przetwórstwa zbóż, jak również podmiotom skupującym zboża w związku z prowadzoną przez te podmioty produkcją zwierzęcą wynosi:

1) od 1 stycznia do dnia 10 marca 2024 r.:
    a) 1080 zł na 1 ha powierzchni upraw pszenicy,
    b) 740 zł na 1 ha powierzchni upraw żyta, jęczmienia, pszenżyta lub mieszanek zbożowych;
2) od 11 marca 2024 r. do dnia 31 maja 2024 r.:
    a) 1620 zł na 1 ha powierzchni upraw pszenicy,
    b) 1110 zł na 1 ha powierzchni upraw żyta, jęczmienia, pszenżyta lub mieszanek zbożowych.

Kwota przyznanej pomocy w 2024 r. – 2 056 992 921,79 zł;

Ponadto uprzejmie informuję, że w 2024 r. nie rejestrowano niekontrolowanego napływu zbóż do Polski. Przypominam, że od połowy kwietnia 2023 r. obowiązuje krajowy zakaz importu do Polski z Ukrainy najbardziej wrażliwych produktów, tj. pszenicy, kukurydzy, rzepaku i słonecznika, a od połowy września 2023 r., również niektórych produktów ich przetwórstwa takich jak otręby, śruty, makuchy czy mąka pszenna.

Przepisy obowiązują bezterminowo (rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 15 września 2023 r. w sprawie zakazu przywozu z Ukrainy produktów rolnych, Dz. U. poz. 1898). Szczegółowy wykaz towarów objęty zakazem jest określony w załączniku do rozporządzenia. Możliwy jest jedynie tranzyt ww. produktów z Ukrainy przez terytorium naszego kraju, który kończy się poza terytorium Polski lub w portach bałtyckich.

Jednocześnie pragnę wskazać, że w 2024 r. MRiRW było zaangażowane w dyskusję w sprawie przedłużenia autonomicznych środków handlowych (ATM)(1) o kolejny rok. W ciągu kilkumiesięcznych prac na forum unijnym Polska zabiegała o jak najkorzystniejsze rozwiązania dla polskiego sektora rolnego.

W rezultacie ww. działań, w obowiązującym od 6 czerwca 2024 r. do 5 czerwca 2025 r. rozporządzeniu 2024/1392 przedłużającym środki ATM o kolejny rok zawarto korzystniejsze postanowienia dot. mechanizmów ochronnych niż w latach poprzednich. Przewidziano m.in. automatyczny mechanizm ochronny uruchamiany po przekroczeniu określonych wielkości progowych przez import z Ukrainy do UE następujących towarów: mięso drobiowe, jaja, cukier, owies, niektóre produkty przetwórstwa zbóż, miód. Uruchomienie tego mechanizmu spowodowało przywrócenie unijnych ceł na import przekraczający poziom bezcłowych kontyngentów taryfowych (tzw. TRQ) wynikających z Układu o stowarzyszeniu UE-Ukraina. Dzięki m.in. staraniom Polski okres referencyjny służący wyliczeniu wielkości progowych, których przekroczenie uruchamia ten mechanizm, został zmieniony i uwzględniał II połowę 2021 oraz całe lata 2022 i 2023 (pierwotnie KE proponowała tylko lata 2022-2023). Obecnie handel UE z UA powrócił do zasad sprzed wybuchu wojny (umowa DCFTA).

Mając na uwadze konieczność ścisłego monitorowania i analizowana sytuacji na rynku zbóż m.in. w kontekście relacji handlowych z Ukrainą, w lipcu 2024 r. został powołany Zespół ds. monitorowania rynku zbóż. W spotkaniach Zespołu uczestniczą zarówno przedstawiciele administracji, jak i uczestnicy rynku (CDR, KOWR, GUS, IERiGŻ, KRIR, ELEWARR), stąd możliwość regularnej wymiany informacji na temat oceny sytuacji na rynku z różnych perspektyw. Podczas prac Zespołu poza kwestiami związanymi

z funkcjonowaniem krajowego rynku zbóż omawiane są kwestie relacji z Ukrainą oraz wymiany handlowej pomiędzy Ukrainą a Unią Europejską.

Odnosząc się do rynku mleka należy zaznaczyć, że jego produkcja w Polsce charakteryzuje znacząca strukturalna nadwyżka podaży nad konsumpcją krajową. Oznacza to, że dla zachowania równowagi pomiędzy podażą i popytem na rynku wewnętrznym, każdego roku około 30% wyprodukowanego surowca mlecznego musi zostać z Polski wyeksportowane w postaci przetworów mlecznych. Poziom dochodowości branży mleczarskiej warunkowany jest zatem między innymi bieżącą sytuacją cenową na światowym rynku mleka.

W 2024 r. polski handel zagraniczny artykułami mleczarskimi był determinowany z jednej strony poprawą koniunktury na międzynarodowym rynku wynikającą głównie ze wzrostu światowych cen masła i serów dojrzewających, z drugiej strony umocnieniem kursu złotówki zarówno wobec euro, jak i dolara. Uwzględniając powyższe uwarunkowania, Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy ocenia, że w 2024 r. eksport wyrażony w ekwiwalencie mleka surowego spadł o 0,2% do 4,79 mln ton, ale jego wartość wzrosła o 8,6% do 3,56 mld EUR. Udział branży mleczarskiej w polskim eksporcie rolno-spożywczym zwiększył się do 6,6% wobec 6,3% w 2023 r. Import produktów mlecznych wyrażony w ekwiwalencie surowca pozostaje niewielki w porównaniu z poziome polskiego eksportu. W 2024 r. wzrósł on o 5,3% do 2,38 mln ton, a wartościowo o 7,9% do 1,85 mld EUR. W rezultacie polska branża mleczarska pozostała dużym eksporterem netto, gdyż dodatnie saldo handlu zagranicznego wyniosło 2,41 mln ton w ekwiwalencie surowca, a nadwyżka eksportu nad importem w ujęciu wartościowym wzrosła o 9,4% do 1,71 mld EUR.

Odnosząc się do stwierdzenia o niekontrolowanym napływie towarów rolno-spożywczych spoza Unii Europejskiej należy zauważyć, że według danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej, zdecydowana większość importu artykułów mleczarskich do Polski w 2024 r. (ok. 97% w ujęciu wartościowym) została zrealizowana z obszaru innych p.cz. UE, głównie Niemiec (32,5%), Litwy (11,7%) i Niderlandów (9,4%), podczas gdy import z Ukrainy wyniósł 23,2 mln EUR, tj. 1,4% wartości polskiego importu ogółem. Dla porównania, w tym samym czasie

wartość wywozu przetworów mlecznych z Polski do Ukrainy wyniosła 113,6 mln EUR, tj. 3,6% wartości polskiego eksportu ogółem.

Dobra koniunktura na rynku światowym stymulowała zarówno wzrost produkcji mleka w Polsce jak i wzrost cen płaconych rolnikom za produkowane przez nich mleko. W 2024 r. produkcja mleka surowego w Polsce wyniosła ok. 15,6 mld l i była o 3,6% większa niż przed rokiem, a średnie ceny skupu mleka wzrosły pomiędzy styczniem i grudniem 2024 r. z poziomu 207,92 zł/100 kg do 263,37 zł/100kg, tj. o 26,7%.

W kontekście cen płaconych rolnikom za surowiec mleczny wartym podkreślenia jest, iż od listopada 2023 r. średnia miesięczna cena mleka w skupie w Polsce, z kilkoma wyjątkami, utrzymuje się powyżej średniej ceny za mleko w UE-27.

3. Czy w zarządzeniu nr 7 MRiRW z dnia 28 marca 2025 roku zniesiono lub ograniczono możliwość anonimowego zgłaszania nieprawidłowości? Jeśli tak:
- kto był autorem wniosku o zmianę procedur?
- czy przeprowadzono ocenę ryzyk dla transparentności działań resortu?

Zarządzenie nr 34 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 września 2024 r. w sprawie zasad zgłaszania wewnętrznych i zewnętrznych naruszeń prawa w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. Urz. MRiRW z 2024 r. poz. 52) nie przewidywało możliwości rozpatrywania zgłoszeń anonimowych. Zatem zarządzenie nr 7 MRiRW z dnia 28 marca 2025 r. zmieniające ww. zarządzenie (Dz. Urz. MRiRW z 2025 r. poz. 9) nie znosiło, ani nie ograniczało możliwości dokonywania takich zgłoszeń.

Obowiązujące w MRiRW uregulowania są zgodne z postanowieniami art. 7 ustawy o ochronie sygnalistów z dnia 14 czerwca 2024 r. (Dz. U. poz. 928), który stanowi, że: „Podmiot prawny, Rzecznik Praw Obywatelskich oraz organ publiczny mogą przyjmować zgłoszenia dokonywane anonimowo.” Przepis ten nie nakazuje, ani nie zakazuje przyjmowania takich zgłoszeń, czyniąc ich przyjmowanie dobrowolnym, a nie obligatoryjnym.

4. W jaki sposób resort monitorował realizację planów bioasekuracji w gospodarstwach zagrożonych ASF i HPAI?
Jakie kwoty zostały przeznaczone na refundacje dla rolników w latach 2024 i 2025?
Dlaczego mimo wieloletniego kryzysu nadal brakuje spójnej strategii zapobiegania i walki z chorobami zakaźnymi zwierząt?

Działania w zakresie zwalczania chorób zakaźnych zwierząt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej realizuje Inspekcja Weterynaryjna (IW) w oparciu o obowiązujące przepisy unijne i krajowe, w tym w szczególności:

- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt") (Dz. Urz. UE L 84 z 31.03.2016, str. 1, z późn. zm.) wraz z rozporządzeniami wykonawczymi i delegowanymi UE do tego rozporządzenia;
- rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2020/687 z dnia 17 grudnia 2019 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do przepisów dotyczących zapobiegania niektórym chorobom umieszczonym w wykazie oraz ich zwalczania (Dz. Urz. UE L 174 z 03.06.2020, str. 64, z późn. zm.);
- ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421) oraz akty wykonawcze wydane na jej podstawie;
- krajowe plany gotowości.

W przypadku podejrzenia lub wyznaczenia ognisk choroby zakaźnej zwierząt objętej obowiązkiem zwalczania na terytorium Polski (np. ASF[2] lub HPAI[3]) działania podejmowane są przez organy Inspekcji Weterynaryjnej (IW), która wdraża odpowiednie środki administracyjne przewidziane podczas zwalczania danej choroby, wynikające z przepisów prawa. Powiatowy lekarz weterynarii (PLW) lub wojewoda, w sytuacji, gdy występuje niebezpieczeństwo rozprzestrzeniania się choroby posiadają możliwość wprowadzenia w drodze aktu prawa miejscowego (rozporządzenia)

[2] Afrykański pomór świń
[3] Wysoce zjadliwa grypa ptaków

konkretnych środków administracyjnych, a ich dobór uzależniony jest od analizy ryzyka związanej z oceną aktualnej sytuacji epizootycznej na danym terenie.

Koordynacja działań IW odbywa się na poziomie Głównego Lekarza Weterynarii. Z kolei kluczowe działania w terenie realizowane są na poziomie lokalnym tj. powiatów i, w zależności od stopnia nasilenia epizoocji, województw. Działania różnych służb na szczeblu powiatowym i wojewódzkim są koordynowane przez gminne, powiatowe i wojewódzkie zespoły zarządzania kryzysowego.

W realizowanych działaniach duży nacisk jest położony także na bioasekurację gospodarstw.

W tym zakresie Inspekcja Weterynaryjna planowo wykonuje kontrole gospodarstw utrzymujących świnie w zakresie spełniania wymagań bioasekuracji. Kontrolne bioasekuracji stanowią istotny element zapobiegający zawleczeniu choroby do gospodarstw utrzymujących świnie. Właściwa bioasekuracja gospodarstw i stosowanie się do wynikających z niej zasad, stanowią bowiem kluczowy element minimalizujący ryzyka przeniesienia wirusa na teren takich gospodarstw, zwłaszcza w sezonie intensyfikacji prac polowych oraz zbiorów runa leśnego.

Jednym z powyższych wymagań jest posiadanie planu bioasekuracji:

- dla gospodarstw utrzymujących świnie – w przypadku kiedy przemieszcza się świnie z gospodarstw znajdujących się na obszarach objętych ograniczeniami I, II lub III lub materiał biologiczny pozyskany na obszarach objętych ograniczeniami II lub III w obrębie tych obszarów objętych ograniczeniami i poza nimi;
- dla gospodarstw utrzymujących drób - gdy w tym gospodarstwie utrzymuje się więcej niż 350 sztuk drobiu średniorocznie.

Inspekcja Weterynaryjna monitoruje realizację planów bioasekuracji w ramach bieżących kontroli gospodarstw. Przykładowo od 1 stycznia do 31 maja br. skontrolowano 30 348 gospodarstw utrzymujących świnie, w tym w kontekście bioasekuracji i planów bioasekuracji. Natomiast w przypadku drobiu w 2025 r.

przeprowadzono 783 takich kontroli. Kontrolowane są również gospodarstwa niekomercyjne.

Etap kontroli gospodarstw to nie tylko moment do wykonywania uprawnień władczych przez organy Inspekcji Weterynaryjnej, ale okazja do edukacji hodowców w kwestii obowiązujących wymagań, ich roli w ochronie gospodarstw przed wnikaniem czynnika zakaźnego, a także potrzeby ich stosowania.

Odnosząc się do części pytania w zakresie refundacji kosztów uprzejmie informuje, iż producenci świń, którzy ponieśli straty w związku z ograniczeniami związanymi ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń (ASF) mogą ubiegać się o:

- **pomoc finansową w związku z zaprzestaniem produkcji z powodu obowiązującego zakazu utrzymywania w gospodarstwie świń lub ich wprowadzenia do gospodarstwa wydanym w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń**.

Pomoc jest skierowana do producenta rolnego, który w związku z obowiązującym zakazem utrzymywania w gospodarstwie świń lub ich wprowadzenia do gospodarstwa, wydanym w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 9, art. 45 ust. 1 pkt 3a, art. 46 ust. 3 pkt 3a, art. 47 ust. 1 lub art. 48b ust. 1 pkt 2 lub ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, zaprzestał produkcji świń.

Kwota zaplanowanej pomocy w 2025 r. – 11 000 000,00 zł
Kwota przyznanej pomocy w 2024 r. – 8 419 909,00 zł

- **Preferencyjny kredyt na ponowne uruchomienie produkcji świń zaprzestanej w związku z ASF.**

Pomoc polega na stosowaniu przez okres nie dłuższy niż 10 lat dopłat do oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych w celu ponownego uruchomienia produkcji świń po zaprzestaniu produkcji, na zakup:

– nawozów mineralnych, środków ochrony roślin lub pasz;

– kwalifikowanego materiału siewnego zbóż, rzepaku, kukurydzy, lnu, roślin motylkowych grubonasiennych i drobnonasiennych, rzepiku ozimego, gorczycy, traw, buraków cukrowych i pastewnych, sadzeniaków ziemniaka;
– loszek, knurów lub warchlaków, z wyłączeniem zakupu na eksport;
– maszyn i urządzeń stanowiących wyposażenie chlewni;
– innych maszyn służących do prowadzenia produkcji świń.

Wysokość kredytu nie może przekroczyć:

– 50 000 zł na siedzibę stada, w której w roku poprzedzającym rok wprowadzenia zakazu było utrzymywanych średniorocznie do 50 sztuk świń;
– 100 000 zł na siedzibę stada, w której w roku poprzedzającym rok wprowadzenia zakazu, było utrzymywanych średniorocznie powyżej 50 do 100 sztuk świń;
– 500 000 zł na siedzibę stada, w której w roku poprzedzającym rok wprowadzenia zakazu, było utrzymywanych średniorocznie powyżej 100 do 500 sztuk świń;
– 800 000 zł na siedzibę stada, w której w roku poprzedzającym rok wprowadzenia zakazu, było utrzymywanych średniorocznie powyżej 500 do 1000 sztuk świń;
– 1 500 000 zł na siedzibę stada, w której w roku poprzedzającym rok wprowadzenia zakazu, było utrzymywanych średniorocznie powyżej 1000 sztuk świń.
Kredytobiorca płaci oprocentowanie należne bankowi w wysokości 0,3 oprocentowania, jednak nie mniej niż 1%. Pomoc ma charakter pomocy de minimis w rolnictwie.

Ponadto, na podstawie przepisów ww. rozporządzenia producenci trzody chlewnej mogą ubiegać się również o:

- **refundację do 100% wydatków poniesionych na działania związane z bioasekuracją.**

Pomoc skierowana jest do producenta rolnego, który prowadzi gospodarstwo w rozumieniu art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 11 marca 2004r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt oraz który utrzymuje w gospodarstwie, o którym mowa powyżej zwierzęta gospodarskie z gatunku świnia (Sus scrofa).

Pomoc udzielana jest w formie refundacji wydatków na:

a) zakup mat dezynfekcyjnych;

b) zakup sprzętu do wykonywania zabiegów dezynfekcyjnych, dezynsekcyjnych lub deratyzacyjnych oraz produktów biobójczych, środków dezynsekcyjnych lub deratyzacyjnych;
c) zakup odzieży ochronnej i obuwia ochronnego;
d) zabezpieczenie budynków, w których utrzymywane są świnie, przed dostępem zwierząt domowych;
e) przebudowę lub remont pomieszczeń w celu utrzymywania świń w gospodarstwie w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach mających oddzielne wejścia oraz niemających bezpośredniego przejścia do innych pomieszczeń, w których są utrzymywane inne zwierzęta kopytne – w przypadku gospodarstwa, w którym utrzymuje się średniorocznie nie więcej niż 50 sztuk świń.

Kwota zaplanowanej pomocy w 2025 r. – 30 000 000,00 zł
Kwota przyznanej pomocy w 2024 r. – 111 857 815,46 zł

Dodatkowo, w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR), przewidziano interwencję I.10.3 Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF.

Rolnicy mogą uzyskać wsparcie na inwestycje dotyczące bioasekuracji, w tym wykonanie ogrodzenia chlewni i zakup urządzeń służących bioasekuracji.

O wsparcie może się ubiegać gospodarstwo, w którym minimalna średnioroczna liczba świń w stadzie wynosi co najmniej 50 sztuk albo co najmniej 27 sztuk zarejestrowanych na terenie nieruchomości, na której będzie realizowana inwestycja w przypadku prowadzenia produkcji metodami ekologicznymi.

W przypadku prowadzenia chowu lub hodowli świń ras rodzimych: puławska, złotnicka biała, złotnicka pstra, objętych programami ochrony zasobów genetycznych lub świń czystych ras - warunek dotyczący liczby świń w stadzie nie obowiązuje.

Pomocą mogą być objęte w szczególności inwestycje związane z:

- budową, przebudową, remontem budynków lub budowli służących bioasekuracji, takich jak np.: niecki dezynfekcyjne, magazyny do przechowywania słomy dla świń;
- wykonaniem ogrodzenia spełniającego warunki bioasekuracji, które będzie posiadać zamykane bramy wjazdowe i furtki;
- zakupem urządzeń służących bioasekuracji, takich jak np.: brama, kurtyna lub tunel;
- zakupem i posadowieniem silosu na paszę gotową do bezpośredniego spożycia przez świnie lub silosu na zboże przeznaczone na paszę;
- wykonaniem inwestycji umożliwiającej utrzymywanie świń w gospodarstwie rolnym w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach, mających oddzielne wejścia oraz niemających bezpośredniego przejścia do innych pomieszczeń, w których są utrzymywane inne zwierzęta kopytne.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej beneficjentowi w ramach tego instrumentu wsparcia, nie może przekroczyć 100 tys. zł. Pomoc przyznaje się na operację o planowanej wysokości kosztów kwalifikowalnych powyżej 20 tys. zł.

Intensywność pomocy wynosi do 80% kosztów kwalifikowalnych operacji lub do 80% ustalonych stawek.

Łączny budżet przewidziany w PS WPR na tę interwencję wynosi 70 mln euro.

Dodatkowe informacje znajdują się na stronie: https://www.gov.pl/web/arimr/nabor-27-czerwiec---25-sierpien-2024-r i zostaną zaktualizowane przed kolejnym naborem. W naborze w 2025 r. będą obowiązywać wyższe stawki kosztów jednostkowych w stosunku do stawek z naboru w 2024 r.

W ramach I.10.3 Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF, przeprowadzono dwa nabory wniosków o przyznanie pomocy, w ramach których złożono łącznie 2750 wniosków na kwotę 185,5 mln zł:

- nabór 2023 (07.09.2023 r. - 20.10.2023 r.) - złożono 1291 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę ok. 85 mln zł;

- nabór 2024 (27.06.2024 r. - 25.08.2024 r.) - złożono 1459 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę ok. 100 mln zł.

Maksymalny okres realizacji operacji wynosi 24 miesiące od dnia zawarcia umowy, w związku z tym wnioski złożone w ramach obu naborów są obecnie w trakcie realizacji i trudno jednoznacznie określić poziom płatności dokonanych odrębnie dla każdego naboru wniosku o przyznanie pomocy.

Kolejny nabór na interwencję I.10.3 jest planowany od 2 września do 1 października 2025 r.

5. Jakie środki zostały zabezpieczone w budżecie MRiRW na ochronę rybołówstwa przybrzeżnego i śródlądowego w kontekście zagrożeń ekologicznych oraz przemytu?

W 2023 r. na podstawie § 13zzb rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (2), w związku z wystąpieniem incydentu na rzece Odra. Podmiotom została udzielona pomoc w wysokości:

- armatorom – na kwotę 2 501 730 zł (90 umów),
- uprawnionym do rybactwa – na kwotę 78 553 zł (1 umowa).

W ramach programu Fundusze Europejskie dla Rybactwa to program służący wdrażaniu w Polsce środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury alokacja przeznaczona dla Polski wynosi 732 mln euro (w tym 512,4 mln euro wkładu EFMRA i 219,6 mln euro z budżetu krajowego).

Wsparcie dla sektora rybołówstwa morskiego (w tym segmentu łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego) oraz rybołówstwa śródlądowego udzielane jest w ramach Priorytetu 1. Wspieranie zrównoważonego rybołówstwa oraz odbudowy i ochrony żywych zasobów wodnych. Priorytet ten tematycznie obejmuje również kontrolę rybołówstwa oraz gromadzenie danych rybackich. Całkowita alokacja zaplanowana na jego realizację tego priorytetu w trakcie całego okresu programowania wynosi 314 161 700 euro.

Ramy prawne systemu wdrażania środków funduszowych (w tym katalog działań objętych pomocą oraz grupy potencjalnych beneficjentów) zostały określone odpowiednio w ustawie z dnia 26 maja 2023 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury na lata 2021–2027(3) oraz uzupełniającym je w zakresie Priorytetu 1. rozporządzeniu wykonawczym (4).

- **Ochrona w zakresie zagrożeń ekologicznych.**

Mając na uwadze fakt, iż Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury został ustanowiony jako narzędzie realizacji wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb), co do zasady pomoc finansowa udzielana beneficjentom w ramach programu FER powinna przyczyniać się również do realizacji celów WPRyb. Jednym z celów WPRyb jest natomiast zapewnienie, aby działalność połowowa i w zakresie akwakultury była zrównoważona środowiskowo w perspektywie długoterminowej oraz zarządzana w sposób spójny z celami w zakresie osiągania korzyści ekonomicznych, społecznych i w dziedzinie zatrudnienia oraz przyczyniania się do dostępności dostaw żywności. Zatem pomoc udzielana w ramach programu poprzez wspieranie zrównoważonego rybołówstwa i akwakultury, ochrony ekosystemów wodnych czy poprawy dobrostanu ryb przyczynia się do budowania odporności sektora rybackiego również w kontekście możliwości wystąpienia ewentualnych zagrożeń i kryzysów.

Pomoc w ramach działania 1.1 Kapitał ludzki przyznaje się miedzy innymi na organizację szkoleń oraz konferencji dla podmiotów wykonujących rybołówstwo morskie, podmiotów uprawnionych do rybactwa oraz rybaków prowadzących działalność na wodach śródlądowych na rzecz uprawnionych do rybactwa. Ujęcie w tematyce szkolenia zagadnień obejmujących ograniczenie wpływu rybołówstwa morskiego lub rybactwa śródlądowego na środowisko czy sprzyjających nabywaniu wiedzy na temat zrównoważonego rybołówstwa morskiego lub rybactwa śródlądowego jest dodatkowo punktowane.

Pomoc w ramach działania 1.2 Innowacje przyznaje się miedzy innymi na realizację operacji przyczyniających się do:

- zmniejszenia negatywnego lub wzmocnienia pozytywnego wpływu rybołówstwa morskiego lub rybactwa śródlądowego na środowisko;

- zrównoważonego wykorzystania żywych zasobów wodnych;
- poprawy istniejących lub opracowania nowych metod, technik lub technologii połowu lub przetwarzania produktów rybnych;
- poprawy energooszczędności prowadzonej działalności połowowej;
- przywracania naturalnej równowagi ekosystemów morskich przez eksperymentalne zarybianie zgodnie z zasadami bioróżnorodności i restytucji, a także zarybianie w ramach biomanipulacji oraz z wykorzystaniem znakowania i telemetrii;
- opracowania nowych metod, technik lub technologii chowu lub hodowli ryb na obszarach morskich.

Pomoc w ramach działania 1.4 Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy przyznaje się armatorom statków rybackich oraz podmiotom uprawnionym do rybactwa na wodach śródlądowych na realizację operacji przyczyniających się do poprawy bezpieczeństwa i warunków pracy (w tym w zakresie higieny pracy). Osiągnięcie w ramach operacji kryterium dotyczącego przyczynia się do stosowania unowocześnionych rozwiązań ograniczających negatywny wpływ rybołówstwa morskiego na środowisko jest dodatkowo punktowane.

Pomoc w ramach działania 1.11 Ochrona środowiska naturalnego i zmniejszenie wpływu działalności rybackiej na środowisko przyznaje się miedzy innymi na realizację operacji przyczyniających się do ochrony i odbudowy wodnej różnorodności biologicznej lub ekosystemów wodnych związanych na przykład z:

- wymianą narzędzi połowowych na bardziej selektywne;
- przywracaniem ekologicznych ciągłości rzek i odbudową naturalnych tarlisk;
- projektami analityczno-badawczymi (przyczyniającymi się do poprawy stanu wiedzy na temat ekosystemów wodnych).

- **Ochrona w kontekście przemytu.**

Pomoc w ramach działania 1.9 Kontrola i egzekwowanie przepisów WPRyb jest udzielana m.in. organom kontroli i inspekcji rybackiej. Głównym celem tego działania jest zapewnienie efektywnego systemu kontroli i egzekwowania przestrzegania przepisów wspólnej polityki rybołówstwa. Jednocześnie mając na uwadze, iż Główny Inspektor Rybołówstwa Morskiego przy realizacji swoich zadań współdziała

z organami i jednostkami organizacyjnymi m.in. tj. Krajowa Administracja Skarbowa, Straż Graniczna, podmiotami zarządzającymi portami i przystaniami morskimi czy z terenowymi organami administracji morskiej – wsparcie udzielane w celu wzmocnienia skuteczności jego działań będzie przyczyniać się również w sposób pośredni do niwelowania zagrożeń związanych z przemytem w sektorze rybackim.

Pomoc udzielana w ramach powyższego działania udzielana jest m.in. na:

- zakup i modernizację środków technicznych służących poprawie efektywności działań inspekcyjnych;
- zakup, modernizację i wyposażenie statków kontrolnych oraz zakup dronów;
- zakup i modernizację sprzętu do zdalnego monitorowania floty oraz zapewniającego monitorowanie operacji portowych;
- testowanie i wdrażanie nowych technologii w obszarze zdalnego monitoringu elektronicznego REM;
- zakup kamer CCTV i czujników;
- zakup urządzeń umożliwiających śledzenie ruchu statków należących do łodziowego segmentu przybrzeżnego, w tym urządzeń umożliwiających elektroniczne raportowanie ich aktywności i działalności połowowej (GPS, AIS, VMS).

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Czesław Siekierski
/podpisano elektronicznie/

Podstawa Prawna:

1) Środki ATM wprowadzone po raz pierwszy w czerwcu 2022 r. polegają na czasowym zawieszeniu w imporcie z Ukrainy do UE ceł możliwych jeszcze do zastosowania na podstawie Układu o stowarzyszeniu UE-Ukraina.
2) Dz. U. poz. 187, z późn. zm.

3) Dz. U. poz. 1273.
4) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 września 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i wypłaty pomocy finansowej na realizację operacji w ramach Priorytetu 1. Wspieranie zrównoważonego rybołówstwa oraz odbudowy i ochrony żywych zasobów wodnych objętego programem Fundusze Europejskie dla Rybactwa na lata 2021-2027 oraz wysokości tej pomocy (Dz. U. poz. 2128, z późn. zm.).

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – Departament Spraw Parlamentarnych